

Violada. Una història d'amor - Joyce Carol Oates

Violada. Una història d'amor, apareguda originàriament el 2003, és una aproximació a les conseqüències que té una violació en grup en la vida de totes les persones implicades: els agressors, la víctima, els familiars, el policia i la filla de la víctima, d'onze anys, que presencia l'atac. Les circumstàncies que tria Joyce Carol Oates (Nova York, 1938) són particularment asfixiants, ja que els atacants són coneguts, de manera que la víctima ha de conviure amb ells, en el mateix barri i la mateixa escola, amb els seus germans i els seus amics. Tot i que els fets semblen clars, la inexperiència de la fiscal, unida a les argücies de l'advocat defensor i als prejudicis del jutge converteixen el procés ulterior en una farsa, sobretot quan l'estratègia de la defensa transforma els agressors en víctimes. A partir d'aquest moment, els papers estan escrits i repartits. L'atzar, que va ser decisiu a l'hora de modelar les circumstàncies que van propiciar l'atac, és substituït per una mena de mecànica posttraumàtica, on cada personatge està condemnat a seguir un guió inamovible. El llibre recorda els experiments naturalistes de finals del segle XIX, quan la novel·la era considerada gairebé com una ciència social, una manera privilegiada d'estudiar les relacions humanes. En aquest cas, la violació no s'hauria produït si no fos per un seguit de factors: l'espai solitari i mal il·luminat, l'ambient festiu del Quatre de Juliol, la dona atractiva i sociable, el grup de joves desvagats que consumeixen metamfetamina cristal·litzada. Carol Oates, a la manera d'un tècnic de laboratori, il·lumina per al lector aquesta conjunció d'elements, on els fets es desencadenen de manera inexorable. I, seguint la mateixa línia asèptica, exclou tot comentari o sentència moral. La presència del policia empàtic i imprevisible es pot entendre com un element de ficcionalització, un element fortuit inserit en una cadena lògica.

La novel·la destaca per dos aspectes. En primer lloc, pel tractament seqüencial, ja que està formada per una quarantena de capítols breus, que recorden un guió cinematogràfic malgrat la inclusió d'eines tan pròpies de l'art literari com l'estil indirecte lliure. L'autora se serveix generosament de les tècniques de la novel·la popular –com ara les accions que transcorren en paral·lel fins que acaben confluint en el clímax–, que ella mateixa ha practicat sota pseudònim, i imprimeix un ritme agíllssim a la narració, que atrapa el lector com un vigorós reportatge d'actualitat, un bombardeig de fets que, com diu el tòpic, deixa el lector sense alè. El llibre sembla pensat per ser llegit d'una tirada. En ocasions, els capítols acaben d'una manera amenaçadora, en el

millor estil *pulp*: “Era la primera persona que en John Dromoor matava al Departament de policia de Niagara Falls. No seria l’última”. El narrador segueix un personatge o un altre, se n’acosta i se n’allunya, mostra i omet segons els seus interessos. Els diversos estils de què se serveix Carol Oates dibuixen una trama senzilla, el·líptica i emfàtica: directa i eficaç com una pel·lícula de David Mamet.

L’altra particularitat del llibre és el punt de vista adoptat, el de la filla de la víctima. La construcció d’una mirada inicialment ingènua que contrasta amb la violència de l’entorn ha estat utilitzada, per exemple, per Imre Kertész a *Sense destí*, que novel·la la visió d’un adolescent deportat a un camp d’extermini. Carol Oates segueix aquesta direcció quan escriu molts passatges en segona persona, com si es dirigís a la filla –tot situant el lector, incòmode i ansiós, entre l’autora i el personatge. Així, la violació i els seus efectes actuen com un accelerador temporal sobre la nena, que experimenta una maduració sobtada i s’endinsa en un buit que només podrà ser omplert per l’amor que dóna títol al llibre.

Carol Oates, que ha escrit sobre assassins en sèrie, suïcidis en plena lluna de mel, violència domèstica i homicidis, sosté que “una tragèdia permet veure les debilitats i les virtuts de la gent”. I, efectivament, quan acaba el llibre, la tragèdia s’ha abatut sobre la comunitat com un tornado –i el que ha el lector ha presenciats no són majoritàriament virtuts.